

Svetlana Makarovič in Srečko Kosovel, v animaciji pa celo telekineza in Matilda, kar je najbrž medbesedilna navezava z Roaldom Dahlom.

Uprizoritev celostno funkcionira predvsem zato, ker se ne trudi biti pretirano didaktična in povsem zgodovinsko korektna; prav s tem vzpostavi zanimanje mladostnikov in Cankarja osvetli na drugačen način, kot je prikazan v šolskih učbenikih. Ekipa ustvarjalcev pa kljub prestopanju zgodovinske distance ohrani spoštovanje do pisatelja in ga zgolj preobleče v moderno preobleko – temu pritrjuje tudi zaključek predstave, rap, ki strne Cankarjevo življenje v ritmih *Prince-a z Bel-Air-a*, ki med gledalci vselej požanje navdušenje.

Tjaša Lešnik

BOOKBIRD 2016

Z glavnim urednikom revije Björnom Sundmarkom je kot sourednica **prve številke** sodelovala Roxanne Harde, strokovnjakinja za področje staroselske mladinske literature, ki je tema te številke. V uvodnem članku *Putting First Nations Texts at the Center* (Teksti staroselcev na osrednjem mestu) Roxanne Harde opiše svoje dolgoletno raziskovalno delo, posvečeno proučevanju kanadske domorodske literature za otroke in mladino, in sicer literature o otrocih ali za otroke ter literature, katere avtorji so domorodci. Po teh kriterijih je izdelala tudi seznam mladinske literature od prvih knjig, ki se navezujejo na ustno izročilo, do sodobnih knjig za mlade.

Kathleen Forrester in Judith Saltman sta v prispevku *Felt Knowledge in Michael Kusugak's Picture Books* (V slikanicah Michaela Kusugaka je čutiti njegovo poznavanje) z analizo slikanic

sodobnega inuitskega pisatelja Michaela Kusugaksa, ki jih je ilustrirala v Kanado priseljena češka ilustratorka Vladyana Krykorka, prikazali avtorjevo moč reafirmacije inuitske kulture in identitete. V zgodbe (večinoma o Arktiki in o inuitskih otrocih) Kusugaka vnaša svoja osebna doživljanja, saj je otroštvo preživel v krogu tradicionalne inuitske družine.

Kolonializem (tako španski kot ameriški) je močno zaznamoval družbo na Filipinih. Rhoda Myra Garces-Bacsal, Ruanni Tupas in Jesus Federico Hernandez v prispevku *A Filipino Grandmother Grimm: Subversion of Foreign Fairy Tales through Indigenization and Cultural Appropriation in Mga Kuwento ni Lola Basyang /The Stories of Grandmother Basyang/* (Filipinska babica Grimm: Subverzija tujih pravljic s prvobitnostjo in s kulturno polastitvijo v Zgodbah babice Basyang) osvetlijo strategijo pisatelja in dramatika (očeta tagaloških gledaliških iger) Severina Reyesa, da v zgodbe vnese odpor do diskriminacije in spoštovanje lastne kulturne identitete. To utemeljujejo na številnih pravljicah babice Basyang, ki jih je Severino Reyes objavljal od leta 1925 v tagaloščini in predstavil tuje pravljice v prvobitno domače okolje. Njegove pravljice so prevzeli tudi drugi mediji, v tiskanih pa se pojavljajo vse do današnjega časa.

Judith Leggatt v prispevku *Suicide Prevention in Nêhiyawî (Cree) Comic Books* (Odvračanje od samomora v krijskih stripih) kritično analizira strip *Darkness Calls* (Klici teme) iz leta 2006, čigar avtor je Steven Keewatin Sanderson, in strip *7 Generations: A Plains Cree Saga* (7 generacij: odkrita krijska saga) iz leta 2012 Davida A. Robertsona in Scotta B. Hendersona. Oba stripa, namenjena mladostnikom ljudstva Cree (Nêhiyawî), sta vsebinsko naravnana na odvrčanje od samomora, ki je v Kanadi med to populacijo izjemno pogost.

Obe deli poudarjata potrebo po prenosu lastne zgodovine in tradicije v sodobni svet in pomembnost povezave med skupnostjo in posameznikom.

V rubriki Pisma je Lydia Kokkola posvetila svoj prispevek *An 'Invisibling' view of a Northern Landscape: Inga Borg's Plupp Series* ('Neviden' pogled na severno pokrajino: Pluppova serija Inge Borg) švedski avtorici Inge Borg in njeni seriji slikanic, katere glavni junak je Plupp. Leta 1925 rojena avtorica je v štiridesetih letih ustvarila 27 izredno priljubljenih slikanic. V njih spoznavamo ljudstvo Sámi oziroma njihove dogodivščine z ljudem nevidnim bitjem, »ki ga vidiva le ti in jaz«, kot je napisano na začetku vsake knjige. Oglašja se »plup, plup, plup«, z jezikom, ki ga razumejo vse živali. Ljudstvo Sámi so staroselci, ki poseljujejo severni del Evrope znotraj arktičnega kroga, tj. področje Sápmi ali Laponske. Razprostira se po severnem delu Skandinavije (Norveške, Švedske, Finske in na ruskem polotoku Kola). Originalnih in v samiščino prevedenih knjig za samijske otroke je na Švedskem izredno malo. V zadnjih letih si prizadevajo, da bi se stanje izboljšalo. S kvalitetnimi izdajami pa brez stereotipov informirajo tudi druge bralce o švedskih staroselcih in njihovem načinu življenja, ki je tesno povezan z naravo.

Za rubriko Otroci & njihove knjige je Nita Berry pripravila zanimiv prispevek o sodobni mladinski literaturi v Indiji. Od začetka dvajsetega stoletja doživlja Indija velike spremembe. Z razvojem tehnologije, industrije in kmetijstva se je prej večinoma kmečka populacija začela preseljevati v mesta, kar je povzročilo socialne in okoljske probleme in spremembe tradicionalnega vrednostnega sistema. Pojavili so se novi družbeni problemi, kot so napetosti v družini in skupnosti, negotovost, razveze, mami-la, bolezni, degradacija okolja. Povečala se je zavest o emancipaciji žensk, o

enakopravnosti ljudi, o potrebi po izobraževanju. Pomembno vlogo pri odpiranju tem, s katerimi se srečuje današnja mladina, ima tudi literatura. Nita Berry v prispevku *Social Change through Children's Books* (Družbene spremembe s pomočjo knjig za otroke) opiše nekaj mladinskih leposlovnih knjig, ki osveščajo mlade in jim pomagajo premagovati najrazličnejše težave (npr. pravica do izobraževanja, pomembnost higiene, varovanje okolja, skrb za starejše, zloraba otrok, nevarne bolezni, enakopravnost spolov, kastna diferenciacija, rasna enakopravnost, pomen miru na mednarodnem področju).

Erin Spring opiše v drugem prispevku te rubrike »*Everyone Here Knows a Junior*«: *Blackfoot Children and Their Books* (»Tukaj vsak pozna Mlajšega«: Otroci ljudstva Blackfoot in njihove knjige) svoj projekt, ki ga je izvajala z mladimi v indijanskem rezervatu v kanadski Alberti. Zanimal jo je odziv mladih na skrbno izbrane knjige, ki opisujejo njihovo kulturno okolje.

V tretjem prispevku te rubrike, ki so jo poimenovali kar *Dogs & Their Books* (Psi in njihove knjige) je Helene Ehriander v prispevku: *Book Dog and Astrid Lindgren* (Knjižni pes in Astrid Lindgren) opisala projekt, ki je uspešno zaživel na Švedskem. Namenjen je otrokom med šestim in trinajstim letom, da ob glasnem branju treniranemu psu premostijo svoje težave z branjem in vzljubijo knjige. Pri projektu sodelujejo tudi šole, knjižnice, ustanove, ki skrbijo za osebe z disleksijo, in ustanova Hundsam, kjer usposablja pse za pomoč pri poučevanju v šolah in pri drugih aktivnostih. Pomemben je tudi izbor knjig; prav posebej priporočajo knjige Astrid Lindgren. Programi promocije branja z metodo glasnega branja otrok posebej treniranim psom so zelo uspešni tudi v drugih državah, predvsem v ZDA in Veliki Britaniji, in sicer v organizaciji

R.E.A.D. (Reading Education Assistance Dogs). Na Švedskem je besedo läshund (bralni pes) Švedska akademija leta 2012 vključila v seznam novih besed.

Med novjšimi strokovnimi knjigami, ki sta jih za rubriko Knjige o knjigah izbrali Christiane Raabe in Jutta Reusch iz Mednarodne mladinske knjižnice v Münchnu, sta tudi knjigi *Challenging and Controversial Picturebooks: Creative and Critical Responses to Visual Text*, ki jo je uredila Janet Evans, in *The Graphic Novel: An Introduction* Jana Baetensa in Huga Freya, ki zanimivo osvetljujejo sporočila, ki povezujejo tekst in ilustracijo.

Liz Page je rubriko Fokus IBBY izkoristila za več informacij o živahnem delovanju IBBY sekcij po svetu.

Vsebinska **druge, posebne številke** predstavlja 28 pisateljic in pisateljev ter 29 ilustratorok in ilustratorjev, ki so jih nacionalne sekcije IBBY nominirale za Andersenovo nagrado 2016. Slovenska sekcija IBBY je kandidirala za Andersenovi nagradi 2016 pisateljico Svetlano Makarovič in ilustratorja Marjana Mančka. Predstavitvi obeh nominirancev je za revijo pripravila Milena Milutinović.

V uvodniku te številke je na kratko predstavljeno delo mednarodne žirije (njena predsednica je Patricia Aldana), v kateri je bil tudi Andrej Ilc iz Slovenije. Mednarodna žirija vedno objavi imena nagrajencev meseca aprila na sejmu otroških knjig v Bologni, svečana podelitev Andersenove nagrade za pisatelje in ilustratorje pa je na bienalnem kongresu IBBY. Leta 2016 je bil v Aucklandu v Novi Zelandiji.

Številka se zaključuje z intervjujema. Z dvema uglednima mladinskima avtorjema se je pogovarjal Björn Sundmark. V pogovoru z naslovom *Language is about becoming in the world* (Jezik je potrdilo o obstoju v svetu) britanski pisatelj David Almond, dobitnik Andersenove nagrade leta 2010, govori tudi o jeziku,

besedni igri in o pomenu uporabe dialektov. Nemška pisateljica in ilustratorica Cornelia Funke pa se je v prispevku *I am endlessly enchanted by this world* (Brezmejno me je očaral ta svet) razgovorila o svojem ustvarjanju in o svojem odnosu do kulturne dediščine posameznih narodov.

Za **tretjo številko** je sourednica Anna Jackson izbrala prispevke, ki predstavljajo mladinsko književnost Nove Zelandije, Avstralije in še nekaterih pacifiških otokov. V uvodnem prispevku *Openly Searching, Inventive and Welcoming: Oceania and Children's Literature* (Odprto zvedavi, domiselni in prijazni: Oceanija in mladinska literatura) Anna Jackson na kratko predstavi razvoj mladinske literature v Oceaniji, ki daje danes poudarek literaturi staroselcev in literaturi za njih, zgodbam, ki se dogajajo na njihovem domačem področju, zgodbam, ki so povezane z ANZAC (The Australian and New Zealand Army Corps), zgodbam za priseljence, tudi angleško negovoreče, in zgodbam, v katerih se odraža multikulturnost.

V prispevku *Dual Language Picturebooks in English and Māori* (Dvojezične slikanice v angleškem in maorskem jeziku) Nicola Daly analizira nekaj dvojezičnih slikanic. Najbolj razširjen jezik v Novi Zelandiji je angleščina, ki jo govori 96 % populacije, sledi ji maorski jezik (te reo Māori), ki ga govori 3.7 % prebivalstva, samoanski jezik in še nekaj drugih jezikov pa govori 2 % ali še manj ljudi. Od leta 1987 je maorski jezik v Novi Zelandiji poleg angleščine uradni jezik, leta 2006 se jima je kot uradni jezik pridružil še znakovni jezik (NZSL- New Zealand Sign Language). Dvojezične knjige se pojavljajo v glavnem v treh oblikah, lahko kot interlingvalne knjige, kjer so v besedilo v prevladujočem jeziku (navadno angleškem) vrinjene besede iz jezika staroselcev, lahko kot knjige, kjer sta teksta v obeh jezikih zapisana vzporedno

na isti strani ali na dveh straneh, lahko pa ista zgodba izide v ločenih publikacijah vsaka v svojem jeziku. Dvojezične izdaje so izjemno pomembne za oživitev maorskega jezika in spodbujanje potrebe po znanju obeh jezikov. Tega se zaveda tudi država, ki je dvojezično izobraževanje vključila v šolski sistem.

Kay Hancock v prispevku *New Zealand Books for New Zealand Students: The Portrayal of Children's »Own Worlds« within the 1963 Ready to Read Instructional Reading Series* (Novozelandske knjige za novozelandske učence: Opis otroškega »resničnega sveta« v knjižni seriji Ready to Read iz leta 1963) podrobno opiše knjige iz prvih let serije za otroke prvih treh razredov osnovne šole, ki jo je leta 1963 pripravilo novozelandsko ministrstvo za izobraževanje in knjige brezplačno posredovalo osnovnim šolam. V tem času je bilo za otroke zelo malo novozelandskih knjig, slikanice so bile predvsem s severne poloble, zato so želeli otrokom v knjigah približati njihov domači svet. Knjige v tej seriji so bile vzgojne in izobraževalne in so opisovale Novo Zelandijo in način življenja njenih prebivalcev.

Erica Hateley v prispevku *Judging Books by Their Covers: Australian Children's Classics in the Twenty-First Century* (Presoja knjig po njihovih platnicah: avstralska otroška klasika v enaindvajsetem stoletju) predstavi knjige, ki so bile po letu 2000 uvrščene v otroško klasiko. Posebno pozornost namenja domačim literarnim delom, ki so bila uvrščena v avstralsko otroško klasiko. Pri kriterijih za izbor je bila zelo pomembna uvrstitev na listo kandidatov ali prejetje nagrade avstralskega sveta za mladinsko literaturo CBCA (Children's Book Council of Australia) ali katere druge avstralske nagrade za mladinsko literaturo. Knjižne zbirke, v katerih izhaja otroška klasika, zaznamuje tudi posebno oblikovanje; najboljše so nagrajene z

založniško nagrado za oblikovanje APA (Australian Publishers Association).

Troy Potter v prispevku *Identifying with Trauma: Reframing Anzac in Contemporary Australian Young Adult Literature* (Istovetenje s travmo: Drugačen pristop do teme Anzac v sodobni avstralski literaturi za mlade odrasle) prikaže na primerih knjig Davida Metzenthen *Black Water* (Črna voda, 2007) in Roberta Newtona *When We Were Two* (Ko sva bila dva, 2012) novejšo literaturo z vojno tematiko. Avstralskim vojnim romanom, ki z velikim spoštovanjem opisujejo herojstvo in tovarištvo vojakov (diggerjev), so se v zadnjih letih pridružili romani, ki opisujejo tudi travme vojnih povratnikov. Velja pa še zmeraj, da je pisanje o ANZAC-u in prenašanje vedenja o njem tudi na mlajše rodove izjemno pomembno za krepitev nacionalne identitete.

Po letu 1990 je doživela v Avstraliji fantazijska literatura velik razmah. Sophie Masson in Elizabeth Hale v prispevku *Mosaic and Cornucopia: Fairy Tale and Myth in Contemporary Australian YA Fantasy* (Mozaičnost in izobilje: pravljica in mit v sodobnih avstralskih fantazijskih romanih za mlade odrasle) pokažeta na izbranih knjigah primere vnašanja klasičnih, predvsem evropskih pravljичnih motivov in mitov v sodobno literaturo za mlade, na kar vplivata globalizacija in sodobna multikulturna družba.

V prispevku *The National Centre for Australian Children's Literature: A »Unique and Significant Collection«* (Nacionalni center za avstralsko otroško literaturo: »Edinstvena in pomembna zbirka«) predstavljata Belle Alderman in Trish Milne vlogo centra pri promociji mladinske literature. Pobudnica oblikovanja nacionalne zbirke avstralske literature za otroke je bila leta 1973 Lu Rees. Z državno pomočjo in donacijami je nastala zbirka primarne in sekundarne mladinske literature Lu Rees Archives,

ki se je leta 2015 preimenovala v National Centre for Australian Children's Literature Inc. Danes ima okrog 29 000 knjig v 53 jezikih in bogato zbirko rokopisov, pisem, ilustracij, fotografij, zvočnih posnetkov in drugega gradiva. Naloga Centra ni le zbiranje, varovanje in dokumentiranje svojih zbirk, temveč jih tudi posredovati čim širšemu krogu uporabnikov. Center tako organizira razstave, festivale, izvaja programe za posebne skupine, tudi skupnosti današnjih priseljencev, spodbuja raziskovanja na področju mladinske literature, spodbuja mlade avtorje, pisatelje, ilustratorje in prevajalce, se povezuje s sorodnimi ustanovami, se vključuje v družbena omrežja, promovira branje in kulturno dediščino.

V rubriki Knjige o knjigah Christiane Raabe in Jutta Reusch opozarjata na nekaj zanimivih novejših strokovnih knjig o mladinski literaturi, ki obravnavajo priredbe mladinske literature, mladinsko literaturo v različnih medijih, razprave o tem, kaj so dobre mladinske knjige, o teoriji in praksi posredovanja literature, arabsko in estonsko mladinsko literaturo po letu 1991.

V rubriki, namenjeni predstavitvi avtorjev, sta predstavljeni pisateljica Tulia Thompson, ki piše zgodbe za mlade in o mladih s Fidjija, od koder tudi sama izvira, in pesnica Paula Green iz Nove Zelandije, ki si na številnih posnemanja vrednih delavnicah prizadeva približati poezijo mladim.

Za rubriko Pisma je Timotea Vráblová pripravila prispevek *BIB beyond the Borders* (BIB preko meja) o bratislavskem bienalu ilustracij in njegovi 50-letnici. Številne prireditve v počastitev tega jubileja sta pripravili Mednarodna hiša umetnosti za otroke BIBIANA (The International House of Art for Children) v Bratislavi in novoustanovljeni IBBY Institute Bratislava. Podeljene so bile tudi nagrade BIB 2015: Laura Carlin iz Združenega kraljestva je prejela grand prix,

dobitniki BIB nagrade Golden Apple (zlato jabolko) pa so Miroco Machiko iz Japonske, Elena Odriozola in Javier Zabala iz Španije, Ronald Curchod iz Švice in Bingchung Huang iz Kitajske.

Številna so tudi poročila o delu IBBY in posameznih sekcij. Predstavljena sta dobitnika IBBY nagrade za promocijo branja IBBY-Asahi Reading Promotion Award 2016: *Read With Me* (Beriva skupaj) iz Irana, projekt za otroke in njihove družine, ki živijo v nespodbudnih okoljih, kot so npr. afganistanske družine na obmejnih področjih, in *Big Brother Mouse* (Veliki brat Miš) iz Laosa, projekt za številne otroke, katerim so bile dotlej knjige nedostopne. Julinda Abu Nasr opiše uspešen projekt, s katerim s pomočjo knjig lajšajo življenje sirijskim otrokom v Libanonu. Ali Boozari pa poroča o mednarodnih razstavah ilustracij s knjižnega sejma v Bologni in z BIB, ki so jih pripravili v Iranu leta 2015.

V prispevkih **četrte številke** sta predstavljena Andersenova nagradjena 2016 in osem finalistov za Andersenovo nagrado.

Mingzhou Zhang posveti svoj prispevek *Cao Wenxuan, Hans Christian Andersen Award Winner 2016* (Cao Wenxuan, dobitnik nagrade Hansa Christiana Andersena 2016) prejemniku Andersenova nagrade 2016 za pisateljski opus. Cao Wenxuan je bil rojen leta 1954 v vasi Hougang v pokrajini Jiangsu na Kitajskem, v kateri je preživel svoje otroštvo in zgodnjo mladost. Pri dvajsetih letih je šel študirat na pekinško univerzo filozofijo, estetiko, literarno teorijo in otroško psihologijo. Po končanem študiju je postal profesor na pekinški univerzi. Kot predavatelj in pisatelj je bil vabljen v mnoge države po svetu. Ključnega pomena je njegov vpliv na razvoj mladinske književnosti na Kitajskem, ki se je z njegovimi prizadevanji in z njegovim pisanjem za mlade otresla ideoloških in didaktičnih dogem in

zaživela kot literarna umetnost. Za kvalitetno mladinsko literaturo se zavzema tudi v današnji skomercializirani družbeni atmosferi, tudi tako, da obiskuje šole po vsej Kitajski, kjer se pogovarja z učenci in učitelji. S svojo literaturo je postal vzor številnim domačim pisateljem. Cao Wenxuanova literarna dela za mlade, ki se vsebinsko najpogosteje vežejo na njegove lastne izkušnje in doživetja, imajo univerzalna sporočila. Mnoga njegova dela so bila prevedena v angleški, francoski, nemški, ruski, grški, švedski, danski, japonski, korejski, vietnamski, estonski, hebrejski, arabski jezik. Prejel je številne nagrade doma in po svetu.

Doris Breitmoser v prispevku *Rotraut Susanne Berner: Telling Stories with a Drawing Pencil. Hans Christian Andersen Award Winner 2016* (Rotraut Susanne Berner: Pripovedovanje zgodb s čopičem. Rotraut Susanne Berner, dobitnica nagrade Hansa Christiana Andersena 2016) predstavi Andersenovo nagrajenko za ilustracijo Rotraut Susanne Berner. Nagrajenka se je rodila leta 1948 v Stuttgartu v Nemčiji, v družini ljubiteljev knjig, oče je bil založnik. Študirala je grafično oblikovanje in si po diplomi pridobivala prve izkušnje v založništvu, nato pa se je odločila za neodvisno umetniško pot ilustratorke. Njen ustvarjalni opus je ogromen, sodelovala je z različnimi pisatelji, med njimi so tudi Gudrun Mebs, Italo Calvino, Bart Moeyaert, Jürg Schubiger, Toon Tellegen. Ustvarila pa je tudi veliko del, za katera je tekst napisala sama. Imenitne so njene kratke Karelčkove zgodbe, otroke navdušuje s slikanicami iskalnicami (Wimmelbuch), loteva se tudi stripov. Za svoja dela je prejela več nemških in mednarodnih nagrad. Bernerjeva si tudi prizadeva za uveljavljanje ilustracije, tako je leta 1995 organizirala prvi »Illustrator's Corner« na frankfurtskem knjižnem sejmu, sodeluje tudi z muzejem slikanic v Troisdorfu.

V prispevku *Suzy Lee's Adventures in Picture book Land* (Pustolovščine Suzy Lee v deželi slikanic), ki ga je pripravila Lee Sung Yup, je predstavljena južnokorejska finalistka, ilustratorka Suzy Lee, ki je opozorila nase s svojimi slikanicami brez teksta. Leejeva izkorišča knjigo kot izrazno sredstvo v celoti, njeno velikost, obliko, naslovnico, strani in vrsto papirja.

Ilustratorka Marit Törnqvist je uveljavljena umetnica na Nizozemskem, kjer živi, na Švedskem, kjer je bila leta 1964 rojena, in tudi v mednarodnem prostoru, saj so njena dela izšla in nekatera bila tudi nagrajena v številnih državah po svetu. Njene ilustracije bogatijo tekste priznanih pisateljev, še posebej pisateljice Astrid Lindgren. Napisala in ilustrirala pa je tudi sama več knjig za mlade, v katerih se loteva sodobnih tem. Z veseljem se posveča delu z otroki in se vključuje v razne projekte, tudi za begunske otroke. O ilustratorki in njenem delu piše Toin Duijx v prispevku z naslovom, v katerem uporabi avtoričine besede o načinu svojega ustvarjanja: *Marit Törnqvist: A Direct Line from My Heart to My Hand* (Marit Törnqvist: Iz mojega srca naravnost v moje roke).

Nemško pisateljico Mirjam Pressler predstavlja Carolin Farbmacher v prispevku *Mirjam Pressler: Many, Many Peepholes* (Mirjam Pressler: Mnogo, mnogo linic). Pisateljica, ki je napisala preko 50 knjig (od slikanic, knjig za začetniške bralce, knjig za mladostnike in mlade odrasle, do knjig za odrasle), se v svojih delih tankočutno loteva sodobnih problemskih tem. Del njenega literarnega opusa je posvečen dogajanju v času nacizma in holokavsta in zaznavanju življenja s stališča Judov. Je tudi izjemna prevajalka, saj je prevedla preko 200 knjig iz petih različnih jezikov (nizozemskega, hebrejskega, jidiš, angleškega in afrikanskega). Ob vsem delu si vzame kar precej časa tudi za potovanja,

povezana z literarnimi srečanji z mladimi bralci. Za svoje ustvarjanje je prejela več domačih in mednarodnih nagrad.

Zelo samosvojega nizozemskega pesnika, pisatelja in ilustratorja Teda van Lieshouta in nekaj njegovih del predstavlja Jan Van Coillie v prispevku *Ted van Lieshout as Transformer* (Ted van Lieshout kot preoblikovalec). Avtor z nenehnim iskanjem novih poti preoblikuje svoja razmišljanja v besede in slike tako, da lahko s tem preoblikuje tudi poglede svojih bralcev in morda celo družbe.

Mednarodno uveljavljeno pisateljico iz ZDA, prejemnico uglednih nagrad za mladinsko književnost Lois Lowry predstavi Evelyn B. Freeman v prispevku *Lois Lowry: A Giver of Books for Children* (Lois Lowry: Dajalka knjig za otroke). V številnih knjigah za mlade, ki jih piše od leta 1977, pisateljica obravnava različne teme, povezane z vsakdanjim življenjem, in jih mladim približa s humorjem. Priljubljene so njene serije, kot je npr. serija Anastazije Krupnik. Posebno pozornost je vzbudila s kvartetom distopičnih romanov *Giver* (Dajalec). Piše pa tudi o stvareh, ki so boleče, kot je na primer smrt. Številne njene knjige so prevedene v skoraj trideset jezikov, tudi v vietnamski, perzijski, baskovski in afrikanski jezik.

Med finalisti za Andersenovo nagrado 2016 je bil tudi iranski ilustrator Pejman Rahimizadeh. Leta 1970 rojenega ilustratorja, slikarja in grafičnega oblikovalca, priznanega doma in po svetu, in nekaj njegovih del predstavi Sahar Tarhandeh v prispevku *Pejman Rahimizadeh: A Magnificent Storyteller* (Pejman Rahimizadeh: sijajen pripovednik). V letih ustvarjanja, ilustriral je preko 60 mladinskih knjig in okrog 500 platnic, je izoblikoval svoj slog, ki temelji na iranski vizualni tradiciji. Ilustratorja zaznamujeta raznovrstnost in inovativnost, posebej izvrstne pa so njegove ilustracije mističnih in zgodovinskih zgodb.

Pri predstavitvi danskega finalista, pisatelja Louisa Jensena se je Anna Karlsova Skyggebjerg v prispevku *Fantastic Tales and Poetic Square Stories: Important Features in the Danish Author Louis Jensen's Literature for Children* (Fantastične zgodbe in poetične kvadratne pripovedi: pomembno vplivne posebnosti v literaturi za otroke danskega pisatelja Louisa Jensena) posvetila nekaterim pisateljevim pripovedim in 1001 »kvadratnim zgodbam«. Zgodbice, grafično oblikovane v kvadratih, so izšle v enajstih knjigah, ki jih je ilustrirala danska ilustratorka Lilian Brøgger. V desetih knjigah (pisati jih je začel leta 1992) je v vsaki od njih po sto zgodbic, v enajsti knjigi iz leta 2016 pa ena sama, imenovana »zadnja zgodba na svetu.« Pisatelj jezik je poetičen, njegova dela (napisal je več kot 35 knjig za otroke in mladostnike, piše pa tudi za odrasle) so eksperimentalna in inovativna, njegovi liki se soočajo z nadnaravnostjo, magijo in s fantastiko.

Italijanskega finalista, ilustratorja Alessandra Sanna in nekaj njegovih del – med njimi tudi njegovo mojstrovino, slikanico brez besed o reki Pad *Fiume Lento* (Počasna reka) in namišljen psihološki prequel zgodbe o Ostržku: *Pinochio prima di Pinocchio* (Ostržek pred Ostržkom) – predstavljata Isabella Del Monte in Marcella Terrusi v prispevku *Who's Afraid of the White Sheet? The Art of Alessandro Sanna* (Kdo se boji bele pole? Umetnost Alessandra Sanna). Za umetnika ima poseben pomen bela barva, saj je zanj prostor, čas, zvok, svetloba in čustvo.

Bahar Gürsel v članku *An Enchanted Journey: Discovering the Children's Literature Collection of the MUSLI* (Očarljivo potovanje: odkrivanje otroške literature v zbirki MUSLI) predstavlja Museo della Scuola e del Libro per l'Infanzia (Šolski muzej in muzej knjig za otroke) v italijanskem Torinu, ki ima

bogato domačo in mednarodno zbirko knjig za otroke in mladino. Olga Mäeots v članku *Moscow Excursion: A Forgotten Book by Pamela L. Travers* (Moskovski izlet: Pozabljena knjiga Pamele L. Travers) obudi spomin na pisateljčine vtise s potovanja v Sovjetsko zvezo leta 1932, ki so izšli leta 1934. Christiane Raabe v članku *Hello, Dear Enemy! Picture Books for Peace and Humanity. Remarks on the International Youth Library Exhibition* (Pozdravljen, dragi neprijatelj! Slikanice za mir in humanost. O razstavi Mednarodne mladinske knjižnice) zelo podrobno predstavi potujočo mednarodno razstavo slikanic, katerih sporočilo je prizadevanje za mir in humanost. Šestdeset knjig, ki so večinoma izšle v zadnjih petnajstih letih, je razdeljenih v štiri skupine: knjige, ki opisujejo konkretna doživetja vojne in begunstvo; knjige, ki govorijo o vzrokih za vojne in nasilje; knjige, v katerih se srečamo s sovraštvom in predsodki do tujcev, in knjige, v katerih so izražene sanje o miru. Vse pa se navezujejo na sedanji čas. Razstava lahko spodbudi tudi različne literarne in likovne ustvarjalne delavnice. Podrobnejše informacije so dostopne na e-naslovu: wanderausstellungen@ijb.de

Liz Page obvešča v rubriki Fokus IBBY o novem izvršnem odboru IBBY za obdobje 2016–2018, Elizabeth Serra pa o olimpijski knjižnici z mednarodno zbirko knjig za otroke in mladino, ki jo je pripravila brazilska sekcija IBBY v času olimpijskih iger v Riu de Janeiru. Reina Duarte poroča o delu mednarodne žirije za Andersenovo nagrado 2016, v kateri je bil tudi Andrej Ilc, urednik pri založbi Mladinska knjiga.

Tanja Pogačar

1000 UND 1 BUCH 2017

Tema osrednjih prispevkov **prve številke** avstrijske revije *1000 in 1 knjiga* iz leta 2017 je pripoved. Peter Rinnerthaler piše v prispevku *Ein Selfie mit Garman?! (Selfi z Garmannom?!)* o slikovno estetskih pripovednih strategijah v sodobnih slikanicah. Na izbranih primerih slikanic, fotografij, filmov in digitalnih medijev prikaže izrazno in pripovedno moč, doseženo s premišljenim ravnanjem avtorja (s prikazom uvodnega, otvoritvenega prizora (establishing shot), z izbiro formata slike, perspektive in barv, upoštevanjem zlatega reza in Fibonaccijeve spirale).

Heidi Lexe v prispevku *Der Tod als Erzähler* (Smrt kot pripovedovalec) opiše nekaj zgodb (kot so npr. *Kradljivka knjig* Markusa Zusaka, *Račka*, *Smrt in tulipan* Wolfa Erlbruch), v katerih nastopa smrt v različnih pojavnih oblikah.

O pripovedih, v katerih pisatelji pripovedujejo zgodbe iz lastnega otroštva, piše Ernst Seibert v prispevku *Jenseits von Hier und Jetzt* (Onstran tu in zdaj). Avtorjev obujeni spomin na otroštvo je pogosto močna ustvarjalna spodbuda za mladinsko literaturo, a tudi v literaturi za odrasle tovrstne pripovedi niso redke.

Nizozemska pisateljica, ilustratorica in kabaretistka Joke van Leeuwen pripoveduje zgodbe otrokom z besedami in s slikami. O sebi in svojem delu, pri katerem si prizadeva spodbuditi mlade, naj dobro opazujejo in naj bodo tudi sami kreativni, se je razgovorila v pogovoru s Silke Rabus v prispevku *Was sehen wir? (Kaj vidimo?)*.

Pisateljica Tamara Bach je reviji poslala svojo pripoved oz. zgodbo *Bring einem Frosch das Miauen bei* (Nauči žabo mijavkati).

Literarne tekste se vedno da osvetliti z drugačnimi pogledi in še kaj doreči. O pripovedovanju razmišlja Ute Dettmar v prispevku *Narrativ, das* (Pripovednost,